

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre	10 L. — kr.
Felévre	5 " — "
Negyedévre	2 " 50 "
Egy óra	1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
 Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

5 soros hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések aiku szerint jutányos aron vétetnek fol. Bélyeg-díj minden külön beigtatásért 30 kr.

A kiegyezés válsága.

Eltűnt visszajöhethetlennül,
 Bár érette egész nemzet epedne is.

Pedig bizony Bánffy bárót kivéve aligha eped valaki utána s azt az elnapolást, amelyet ő tegnapelőtt a képviselőházban végzett, bátran akár elparentálásnak is vehetjük. Van rá okunk elég.

Nevezetesen, ha egyebet nem nézünk is, már maga az a körülmény, hogy az 1898 I. tcz. egyenesen megtiltja egy újabb provizórium fogamatba vételét és három, legfeljebb negyedfél hónap alatt husz törvényjavaslatot kell letárgyalnia a képviselőház bizottságainak és plenumának egyaránt s amellet még ujonczmegajánlási és költségvetési törvényjavaslatokat is kell törvénynyé emelni, ha az utóbbit mindjárt csak indemnity alakjában is, elég annak a megfontolására, hogy abból a 20 javaslatból törvény sohasem lesz.

Van azonban más még sokkal fontosabb és döntőbb körülmény is, mely azt a véget előre engedi látni: az osztrák nyelvkérdésnek mind jobban kiélesedő harci jellege. Annaira vannak már, hogy ahol két osztrák összekerül s az egyik német, a másik szláv: okvetlenül összevesznek ezen az ott oly nagy fontosságú, sőt egyenesen életbevágó kérdésen. Láttuk azt a mult héten,

valamint legfőképen tegnapelőtt Budapesten az osztrák delegációban, ahol csak ugy áradoztak az osztrák németek és szlávok egyaránt a külügyminiszter gyarmatosító politikájának, sőt még a 30 milliós póthitelnek is, mert hiszen annak ők csak a kétharmadát fizetik, de az egész Ausztriában költik el, mindamellett olyan tisztességes veszekedést rendeztek a nyelvkérdésen, hogy szinte elhomályosította a közös kormány iránt vallott bizalmukat s ezt a veszekedést csak annak a gyűlöletnek a hangja multa felül, amelyet a magyarok ellen minden felszólt delegátus jónak látta fogcsikorgatva hangoztatni s az az elégedetlenség, amelyet épen a tárgyalásra készen álló kiegyezési javaslatok ellen kifejeztek.

A kérdés most már csak az, mi itt e teendő? Emlékezhetik rá mindenki, hogy az év elején, mikor az 1887-iki kiegyezés hatálya véget ért, a függetlenség és 48-as párt egy része azon az állásponton volt, hogy mivel január 1-sejétől Ausztria olyan idegen ország velünk szemben, a melylyel kereskedelmi szerződésünk nincs: alkalmazni kell vele szemben addig, míg más megegyezés nem létesül, az 1882: XVI. tczikkbe iktatott autonóm vámtarifát. Ez a gondolat akkor amilyen természetesnek, egyuttal azonban épen oly kivihetetlennek tetszett annyira, hogy a párt több-

sége nem is járult hozzá s a még három hétig tartott országgyűlési vitában szőnyegre sem került az 1882: XVI. tcz. alkalmazásának kérdése, hanem rábízta az önálló vámterület vámtarifájának kérdését az Enyedi Lukács-féle egyhangulag elfogadott határozati javaslattal a kormányra.

A kormány azonban még ennek a határozati javaslatnak sem tett eleget s az autonóm vámtarifa elkészített tervezetét nem bocsátotta a nyilvánosság elé, hanem csupán a kereskedelmi és iparkamarák küldötteiből alakítandó zárt ankét elé akarja terjeszteni s ez a mulasztás már magát az indítványt tett Enyedi Lukácsot is gondolkodóba ejtette. Ezzel a kérdés újra megakadtnak látszott...

Tegnap aztán arra ébredtünk, hogy maga a kormány egyik lapja a Pesti Napló sürgeti, illetve javasolja az 1898: I. t. cikkben megszabott önálló rendezkedésnek az 1882: XVI. tcz. alapján leendő végrehajtását annyival inkább, mert minden más országgal szemben 1903-ig szerződés köt: addig tehát volna elég időnk az 1882-iki autonóm vámtarifának az Enyedi-féle javaslat értelmében való revidálására.

Maga ez a javaslat a legjobb bizonyíték arra, hogy a vámszövetség: Eltűnt visszajöhethetlennül! Béke hamvaira!

CLAIRE.

A Debreczeni eredeti tárczája.

Irta: **Tutsek Anna**

Abban az időben a mi házuk igen, igen nevezetes volt a kis városban. Ott lakott a generális.

Emlékszem jól a házunkra.

A hosszú lejtős udvar végén volt egy kis kert, a kis kertben a mi lakásunk. Vadszőllővel volt befuttatva az oldala. Rezgő levelű nyárfá az ajtaja előtt s reves törzsű öreg akácza a kis kertben. Juniusban, mikor az akácza nyílt, fehér volt a kis kert.

— Havazik, — mondtuk s oda álltunk a vlrágzó akác alá.

Es az illatos, fehér hó ráhullott fejünkre nyakunkra és kinyujtott kis tenyerünkre. Oh, milyen pompás volt az! Soha azóta olyan friss, fehér hógnem hullott rám.

Elöl, a ház homlokzatán, az emeleten lakott a generális. Hatalma, nagy ur volt akkor, öles termetű, óriás; vagy csak mi láttuk annak, mert még akkor nagyon kicsinyek voltunk?

Francia származású volt, de a nevét már nem tudom, A leányára azonban, meg a fiára és a szép lovaira emlékszem jól.

A nagyobbik leányt Edithnek hívták. Annak már vőlegénye is volt. A fiut Otmárnak hívták. Egy vad, rakoncátlan gyerek, tíz éves lehetett akkor, az én legnagyobb bátyámmal

egy idős. Nagyon jó pajtások is voltak. Együtt tanultak lovagolni, a generális ur lovain és a bályám allandóan az istállóban tartózkodott.

Mi, leányok, féltünk Otmártól es féltettük tőle a kis házi nyulainkat is, melyeket olyan kegyetlenül fogott meg fülüknel fogva. Hogy vinnyogtak szegénykék olyankor és mi kiáltoztunk és sirtunk torkunk szakadtából, Otmár pedig nevetett és csak annál jobban lóbázta a fehér nyulacskákat a levegőben.

Addig, a mig odajött Claire.

Claire volt a generális kisebbik leánya. Valamit mondott francziául, mire Otmár elbocsátotta a házi nyulakat és megszegyenülve sompolygott el.

Claire tizennégy tizenöt éves lehetett akkor.

Hivhatták volna Klárinak is, de hát ők francziásan Claire-nek nevezték s így mondtuk mi is.

Ugy emlékezem reá, mintha mindig rózsaszín-rubában lett volna s a sűrű, fekete haja rózsaszín szalaggal átkötve.

Vidám, pajkos, jokodvű leánya volt, eleven, mint egy kis ördög és szeretett velünk játszani; daczára, hogy éppen még egyszer olyan idős volt. — Mi persze roppant öregnek tartottuk, de azért örültünk, ha közénk jött, mert annyi sok bolondos játékot tudott.

Mi akkor czirkuszt játszottunk mindig.

A gyermekszobában volt egy öreg, nagy

divánunk. Az volt a ló. Aron ugráltunk eszeveszettül, féllábra álltunk, mikent a czirkuszban táttuk és dobáltunk papírvirágokat a nézők — babáink — közzé. A szegény diván utoljára nagyzási hőbortba esett és elhítte magáról, hogy ő csakugyan ló, különösen mikor végül a löször is kibujt belőle itt-ott.

Ezen a divánon mutatta be Claire is az ő tudományát.

Nagyszerűen tudott ugrálni. Még abroncson is keresztül ugrott, melyet az egyik testvérem és én tartottunk neki. Éppen mint a czirkuszban. Kis ostorral ütögette a diván karját, az volt a lóháta és kiáltozott: hoppa, hopp! — sűrű, göndör fekete haja kibomlott fehér arca kipirult; azt hiszem elragadóan szép, bájos lehetett, de mi nem nagyon méltányoltuk, hanem letaszigtuk a divánról; hogy most már mi is akarunk lovagolni.

Minden szombaton este ott játszott a katonabanda a generális lakása előtt.

Ilyenkor Claire már délután négy órakor leküldte utánunk az inast.

Kissé félénken tipegtünk föl a lépcsőn, mintha ösztönszerűleg éreztük volna hogy ott azokban a nagy, fényes termekben hüvösebb a levegő, mint nálunk. De a muzsika ugy vonzott, a réztányér csattogott, a trombita bugott e katonák olyan szépen sorban álltak, a lámpák ugy csillogtak, mint valami nagy szentjánosbogarak, óh, hát persze hogy örültünk a szombatnak és alig vártuk, hogy az inas értünk jöjjön.

Delegációk.

A magyar delegáció tegnapi délután öt órakor tartott nyilvános ülésében tárgyalta a hadügyi költségvetést, de a póthitel felett való vitát nem fejezhették be. A póthitel tárgyában tegnap Münnich Aurél előadón kívül Horánszky Nándor (ki a póthitel megszavazása ellen foglalt állást) és Pulszky Ágost szólalhatott fel. Ezután a vita folytatását elhalasztották, a mikor Apponyi Albert gróf fog beszélni.

Az ülésről a következő tudósítás számol be:

Szólt Kálmán elnök az ülést d. u. öt órakor megnyitva, kegyeletos szavakban emlékezik meg a Lipót főherceg elhunytával a királyi házat ért gyászról. Indítványozza, hogy érzelmeik kifejezésül a delegátusok álljanak föl. (Megtörténik.) s az elnököt bízzák meg, hogy a delegáció részvétét a trón előtt tolmácsolja. (A delegátusok az indítványt elfogadják.)

Ezután megválasztották az összegegyeztető hetes albizottság tagjait. A napirend során pedig a delegáció megszavazta a tengerészeti zárszámadás és okkupált tartományok költségeiről tegnap elfogadott előterjesztéseket.

Következett a közös hadügyi költségvetés tárgyalása.

Münnich Aurél előadó; ismerteti a költségvetést s az albizottsági tárgyalások jelentései alapján elfogadásra ajánlja.

Bolgár Ferencz: Általánosságban hozzájárul a költségvetéshez de a jövőbeli tervek nézve kifogásokat tesz. — A reformokat általában nagy hirtelenséggel és sok költséggel csinálják. Sürgeti a katonai büntető eljárás ügyét. A hadügyminiszter tudomása szerint kesze van a tervezettel s azt átadta a két miniszteriumnak; kérdezi tehát, hogy ezen érdekekben minő lépéseket tettek? Kívánja tovább, hogy az előleptelési viszonyok egyáltalánosságban a költségvetést elfogadják.

Ezután a delegáció tagjai általánosságban elfogadják a költségvetést.

A részletes tárgyalásnál a rendkívül szükséglet 24-ik tételénél

Apponyi Albert gróf az események összefüggésében azt gyanítja, hogy az itt fölvetett 7 millió első 250000 forintos részlete a 30 millió póthitelhez tartozik. Fölvilágosítást kér

hogy így van-e. Mert ha nem így van, akkor a póthittel együtt tárgyalandó. Ha azonban nem, akkor a budgetjoggal ellenkezik a fölvétele s nem szavazza meg.

Münnich Aurél előadó utal arra hogy az albizottság a költségeket együtt tárgyalta a póthittel s nincs kifogása, hogy most is együtt tárgyalassék.

A delegáció kimondja, hogy a tételt a póthittel együtt tárgyalják.

Következett a

30 millió póthitel

tárgyalása.

Münnich Aurél elmondja, hogy fegyverek, fegyvernemek beszerzésére és erősítésekre 30 millió póthittel kér a hadügyminiszter. A póthittel azzal a határozati javaslatlal együtt ajánlja elfogadásra, mely szerint a budgetjogtól való ezen eltéréshez a bizottság csak oly kivételes esetben járul hozzá, a mikor az ily intézkedés elkerülhetetlenül szükséges.

Horánszky Nándor első kérdésnek a pénzügyi szempont figyelembevételét tartja. 37 és fél milliónyi megrendelést csinált a hadügyminiszter a delegáció megkérdezése nélkül. A kiadás a magyar állam pénztárát körülbelül 12 millióval terheli meg. Fokozza a helyzet súlyosságát, hogy a póthittel a követelmények kielégítve még nincsenek teljesben, továbbá hogy ezt az egész összeget a monarchia másik felében költötték el, vagy fogják elkölteni.

Helyesnek tartja kijelenteni, hogy Magyarország gazdasági érdekeit éppugy respéktálni kell, mint Ausztriáét. — A hadügyi programból azt véli, hogy semminemű perspektívát nem nyújt, jelentősége nincs.

Utal arra, hogy a magyar miniszterelnök múlt évben az ő egyik interpellációjára válaszolva, azt mondta, hogy Krétában aggodalomra nincsen ok. Ez a kijelentés ellentétben van azokkal az intézkedésekkel, a melyek történtek.

Megengedi, hogy nehéz viszonyok közt rendkívüli intézkedésekhez kell nyulni, de a mostani megrendelések nem olyanok, melyek sürgőseknek mondhatók. Nem osztja a titkolódzás dolgában követett eljárást, mert hisz a kikerdeket, tudhattak a bevásárlásokról. Csak a delegációnak nem lehetett tudni, ami a delegáció tekintélyének romlására történik. Az eljárás nem méltó sem a delegációhoz, sem az alkotmányossághoz, sem a közös érdekekhez, melyeknek támogatása ily

körülmények közt kárt szenved. Az eljárás ellen tiltakozik s sem maga, sem elvbarátai nem szavazzák meg a póthittel.

Pulszky Ágost ellentétnek tartja Horánszky fejtegetéseit a fölmerült kérdés egyes részleteire nézve. Utal arra, hogy a közös kormánynak való bizalmi nyilatkozatokhoz az ellenzéki delegátusok eddig hozzájárultak. A 30 millió tekintetében teljes szolidaritás áll fenn a közös kormány és a magyar kormány tagjai között.

A 37 1/2 millió póthitelre nézve a közös hadügyminiszter igen világosan kijelentette, hogy a hadsereg kereteinek terjesztésével nincs összefüggésben s hogy ez a póthitel a jövő költségvetésre nem hat ki. A póthitel oly beszerzésekre kellett, melyeket a felmerült körülmények közt egy állam sem mellőzhetett. Állandó szükségletekre kellett a költség, olyanok beszerzésére, melyek nélkül háborút kezdeni nem lehet. Minthogy a beszerzésekre idő kell, előre kell gondoskodni.

Horánszky Nándor; Nehogy elárulja (Derütség.)

Pulszky Ágost, Nem üres íjsejtetésre, hanem a béke biztosítására kellett a 30 millió ennek vis-zaurasításáról egyáltalán szó sem lehetett. A gazdasági érdek istapolásának sérelmét nem látja, mert az az elv respéktáltott. A hol azonban közös érdekekről van szó ott ezek a közös érdekek első sorban vendők tekintetbe. A várak a monarchia másik államában vannak és így az építkezések nem a mi, hanem a másik területen történnek.

Elegendőnek tartja, hogy a kormányok kijelentették, hogy a hasonló eljárás csak a legkritikább esetben történjen. Nem fogadja el a Horánszky indítványát, hanem csatlakozik Münnich Aurél előterjesztéséhez.

Apponyi Albert gróf. minthogy az idő előrehaladt, kéri, hogy beszédét ne most mondassa el.

A delegáció beleegyezik.

Elnök a vita folytatását ma délután 5 órakor tartandó ülésre tűzi ki.

Ülés vége este 6 órakor.

Az osztrák delegáció teljes ülésben tegnap hosszú vita után elintézte a hadügyi és tengerészeti kormány költség-előirányzatait Ugy a hadügyminiszter mint a tengerenagy pusztán szakkerü felvilágosításokkal szolgált feltékenyen örökdedve attól, hogy a több szövek által felhozott politikai kérdésekre reflektáljon

Claire elénkbe futott a lépcsőházban, megszámlált: — egy, kettő, három, négy mind itt vagytok? — Aztán néztük, egész önfelédten, a Claire fehér arcocskáját, és göndör, fekete haját.

Ott sorba kezelt kellett csókolni a sok néinek és bácsinak, ezt nem nagyon szerettük. A generális ur egy-egy barackot nyomott a fejünkre, s valamit dörmögött: — Sapperlo!, ihr klaines Volk!

Egy sarokban ott ült Edith is és a völegénye. Edithnek is kezelt csókolunk, ő kegyesen megengedte, — de a völegénye megse látott minket. Csak Clairet vitte be a szobába.

— Micsoda passzió ez Clairetől, — nevetett Edith — ennyi gyereket összegyűjteni magának. Látzik, hogy még ő is gyermek!

A völegény — egy fiatal hirtelen szökefőhadnagy — nem felelt rá semmit, csak tekintetével végigsimogatta Claire fejlődő karcu termetét.

Claire hamar betért minket a szobájába és becsukta az ajtot.

— Jaj de utálatos ember! — kiáltott ösztönszerűleg megrázkódva s fölkapta a fejét, mint egy kis vad csikó. — Ha mind ilyenek a völegények, — nekem soha nem kell!

— Nekünk sem! kiáltottunk kórusban s utánna rohantunk Clairenak, ki már föluggrott a divánra. Szép, új, zöldbársonnyal bevont diván volt, mely bizonyára sohasem almodott arról, hogy valaha ló lesz belőle.

Claire föltüzte a ruháját, mert igen hoz-

szu volt, s hajrá, megkezdődött a játék. A divány nagy volt s valamennyien elfertünk rajta. Claire ugy szökdécelt, hogy egy igazi ballerina sem különben.

A nagy zsvajgásban, lármázásban észre sem vettük, hogy az ajtó csendesesen kinyílt s valaki megállt a küszöbön és nézett minket. Azaz hogy csak Clairet. Minket meg sem látott.

Claire egyszerre észrevette s lángvörössé válva ugrott le a divánról. — Villámgyorsan eresztette le a fötüzött ruháját; latszott rajta, hogy rettenetesen restelli, hogy így rajtakapták a játékon.

— No csak folytassa tovább, ma petite, nevetett a főhadnagy ur, belépve a szobába. Elragadó volt, mondhatom!

Claire daczosan megrázta a fejét, de nem felelt, csak a ruhája ranczát igazgatta.

A főhadnagy ur egészen közel lépett hozzá; a szemé olyan különösen csillogott.

— Ma chère petite, suttogta, ha tudná milyen bájos volt... Folytassa tovább... Majd én fölsegítem...

Átkarolta Clairet, de az mint egy kis vadmacska, ugy kapott az arcába. A főhadnagy ur csak nevetett s annál jobban szorította magához Clairet.

— Ej no, hát szabad-e ilyen gonosznak lenni? Hát meg sem akar csókolni az én kis sógorom?

Claire egyik karjával teljes erejéből taszította el magától a főhadnagy urat, a másik kezét meg ugy végighuzta az arcán, hogy bizony kiserkent a vér éles körmöcskéje nyo-

mán, a czvikkere meg ezer darabra törve esett a földre.

Ebben a pillanatban lépett be Edith.

— Mi az, mi történt? — kérdezte esodalkozva.

A főhadnagy ur nevetett — egy kissé erőltetve — s mondott valamit francziául, a mit mi nem értettünk. Különben se értettünk az egészből semmit: szájatva bámultunk és csak azt láttuk, hogy Claire összeharapja az ajkát és a két kis kezét ökölre szorítja, Edith pedig Claire felé intve, mondja: — ostoba gyermek! — s aztán karonfogva völegényét, ki megy vele a szobából.

Claire pedig ledobja magát a divánra. Az arcza ég s kis köble csak ugy hullámszik a fölindulástól, az ösztönszerű haragtól.

— Menjetek haza gyermekek — szól hozzánk. — Én ma nem tudok többet veletek játszani!

Néhány napig azután nem láttuk Clairet. Gyermekekész szerint már majdnem meg is feledkeztünk róla, mikor egy délután sietve jött be hozzánk. Uti ruhában volt, fején kis utazókalap. Mintha megnőtt volna; a ruhája is hosszabb volt; egész nagy leánynak látszott.]

— Az Isten áldjon meg titeket, gyerekek, — bucsuzott, — engem nevelőintézetbe visznek. Nem tudom, mire való ez? de Edith akarja. Most már többet nem játszhatok együtt cirkuszt!

Nem is játszottak többet soha együtt. Egy fél év múlva a generális urat is elhelyezték valahová Sziléziába.

A magyar delegáció összeegyeztető hetes albizottságának tagjával a tegnapi nyilvános ülésen a következő delegátusok választottan meg: gróf Szapáry Gyula, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Münnich Aurél, Pulszky Ágost, Szerb György és Teleki Sándor gróf.

A háború.

London, május 25. A new-yorki estilapok szenzációs híreket közölnek egy tengeri csatáról, a mely állítólag Haiti partján vívott és a mely a spanyolok leveretésével végződött. A hír még nem nyert megerősítést.

New-York, május 25. A városban az a hír terjedt el, hogy Sley hajórajja ütközetre kényszerítette Cerverát, a mikor az tegnap a santiago kikötőből távozni akart és három órai harc után elpusztította az egész spanyol hajórajt.

London, május 25. A washingtoni tengerészeti osztály mindazon csatahíreket demontálja, melyek az utóbbi napokban szárnyra keltek. Az éllenséges hajók nincsenek is oly közel egymáshoz, hogy hamarosan csatát lehetne várni. Miles tábornok megegyőzője a hír, mely arról szól, hogy a kubai expedíció már küszöbön áll.

Madrid, május 25. Megegyőzők azt a hirt, mintha az angol kormány felszólalást tett volna a spanyol kormányról a csapatoknak Gibraltár körül való összevonása miatt.

Camara tengernagy Cadixba megy.

Berlin, május 25. A Wolf ügynökség havannai jelentése szerint a Geier német csirkálóhajó ma a nemet konzul felszólítására 20—25 német és svájci alattvalóval Veracruzba indult.

Madrid, máj. 25. A hivatalos Corre azt írja, hogy a tartalék hajóhadak felszerelése még nem haladt előre annyira, mint azt a lapok a napokban jelentették.

London máj. 25. A tampa táborban tegnap nagyban ünnepelték Viktória királyné születése napját. Az ünnepség valóságos angol-amerikai testvérisüléssel járt. A zászlók is vegyest angolok és amerikaiak voltak. A chicagói írek nagy népgyűlést tartottak, melyen tiltakoztak az angol-amerikai szövetség ellen, mely szerintök lealacsonyító az amerikaiakra nézve.

A jövődi konfliktusok és szövetségek.

Madrid máj. 25.

A most dúló háborúnak eddig elmúlt első időszakában a világ a harcúterén csak a hadviselő feleket látta. A többi szereplőt sejtették ugyan, de láthatatlanok voltak. Chamberlain beszéde volt az első hatalmas közbeszólás. De most mindinkább tágul a nézőtér és új perspektívák nyílnak. A nemzetközi helyzet jelenleg a következő:

Chamberlain becsüvagyó ember. Ugy véli, hogy Salisbury ideje elmúlt, azért akarta magát a közönségnek ajánlani. Ezt a beszédét Spanyol és Franciaországban nagyon is tragikusan fogták fel, pedig kétségtelen, hogy amely napon Chamberlain Salisbury helyére lép, ő is sok vizet fog a borába tölteni.

Az a banketbeszéd inkább mint szimptoma érdekes és fontos. Bizonyítéka annak a fel-fogásnak, amely Európában és különösen spanyol kormánykörökben lassankint kifejlődött és ma teljesen jogosultnak látszik. Ez a fel-fogás úgy tartja, hogy a mostani háborút tulajdonképen Anglia okozta.

Az utóbbi időben Angliának kétszer sikerült a nemzetközi konfliktust felidézni, a melynel szemlélő akart lenni és hasznot akart húzni. Az az igyekezete, hogy a hatalmakat a Kréta-kérdés körül összeveszítse, nem sikerült. A kínai kérdés körül sem volt nagyobb szerencséje. Egyszerre látni kezdte a növekedő jingoizmust az Egyesült Államokban, felismerte, hogy a kubai kérdés hozhatná meg azt, a mit a másik két kérdéstől hiába várt. Odaállt tehát Amerika mögé, igazgatta, bujtogatta.

Ma már úgy vélik Angliában, hogy elérkezett a pillanat, a mikor szövetségesekre szükség lehet, hogy a kínálkozó osztozkodásnál kellő súlyt lehessen kifejteni. A szövetséges persze csak alkalmi legyen. Erre jó — a különben is hálára kötelezett — Amerikai kívül, az a hatalom, a melynek érdekei a jelen kérdésben legkevésbé ellenkeznek az érdekekkel, vagyis Németország.

A spanyol örökségnek esetleges fölosztásánál Anglia első sorban a Kanári-szigeteket tartana igényt. Ha többet kapna, szívesen elfogadná. Franciaországnak a Blearokat engednék át és hogy az orosz versenyt távol tartásuk, Németországnak a Filippi-szigeteket kínálják oda. Németország politikája azonban csak oda terjedhet, hogy — ami a Filippi-szigeteket illeti — minden birtokváltozást megakadályozzon, mindenekelőtt pedig Anglia birtokfoglalását meghiúsítsa. Csak akkor, ha a spanyol uralmat lehetetlen volna a Filippi-szigeteken fentartani, érkeznék el Németország számára a pillanat, a mikor előtérbe lép.

Egyidejűleg baráti viszony fejlődik Spanyol és Franciaország között, amely talán már legközelebb szövetséggé érik. Franciaország ország rokonszenve oly tisztán nyilatkozik, Spanyolország iránt, hogy a spanyolok ezért a legmélyebb hálát érzik. A spanyol-francia szövetségnek lehetőségével tehát már ma számolni kell. Ez a szövetség Németországot nem igen fenyegetné, miután a tendenciája határozottan angolellenes volna.

Madrid, május 26. A Pays úgy vélekedik, hogy a Filippi-szigeteken lévő fölkelők nem fognak akadályokat gördíteni az elé, hogy Franciaország megszerezze magának ezen szigeteket. A sziget papsága szintén elfogja fogadni a francia uralma'.

Köln, május 26. A K. Z. g értesítése szerint Sagasta spanyol miniszterelnök és Castillo Leó, a párisi spanyol nagykövet közt allandó jegyzékváltás folyik. Castillo felhatalmaztatott, hogy Párisban tovább folytassa a megkezdett fontos tárgyalásokat. Spanyolországban állítólag, eltökélt szándéka az, hogy a nemzetközi kérdést illetőleg egy politikai, mint a pénzügyi helyzetet javító új irányba térjen, ha Franciaország határozott initiatívát kezdene.

Az Imparcival a hatalmaknak megoszló nézetével szemben azt indítványozza, hogy Németországnak a Filippi-szigeteken előny nyujtassék.

Washington, máj. 25. A Saint Lloyd-kábelszolgálatot teljesítő amerikai hajó Jamaica és Puerto-Rico között elvágta az angol kábelt, Blanco tábornok összeköttetése azonban nem szakadt meg.

London, május 25. A Reuter ügynökség jelenti Hongkongból: A Manilából ideérkezett Akicuhinna japán csirkáló hajó jelenti, hogy ott zavargások törtek ki. Mindennap felgyűtanak néhány házat. A brit és német lakosok Cavitébe kiltözködtek. A «Callav» spanyol hadihajó kapitányát, a ki nem tudva az ellenségeskedés kitéréséről a kikötőbe hajójával befutott és magát D e r v e y ellentengernagynak megadta, haditörvényszéki ítélet alapján agyonlőtték. Montojo tengernagyut szintén haditörvényszék elé állították.

Madrid, máj. 25. Manilából érkezett hivatalos jelentés szerint a legutóbbi felkelés vezetőinek legnagyobb része feljárnította Augustin főkapitányt; hogy Spanyolország mellett fognak küzdeni.

Washington, máj. 25. A kormány állítólag nyugtalanító híreket kapott D e r v e y ellentengernagytól minek következtében fokozott eréllyel folytatják a Filippi-szigetekre küldendő expedíció előkészületeit. Belátják ugyan az előnyös voltát annak, hogy Dervey jó viszonyban álljon a fölkelőkkel, de nem igen bíznak ez utóbbiak támogatásában mert a Kubán tett tapasztalatok nem e tekintetben éppen nem biztatók.

Táviratok.

A 30 millió megszavazva.

Budapest, május 26. (A »Debr.« ered. táv.) A magyar delegáció tegnap délután 5 órakor folytatta a hadügyi kormány által kért 30 millió póthitel tárgyalását.

A p p o n y i Albert gróf kijelenti, hogy a 30 millió helytelenítése által nem a külügy-miniszter egész politikája iránt való bizalmatlanságot akarják kifejezni, hanem csak ennek egy bizonyos iránya ellen. Hiszi, hogy ugyan-ezt a nézetet vallja a delegáció többsége is. Megvan-e az a rendkívüli szükség, — mely a rendkívüli intézkedést indokolja?

Nem ismerjük ezen indokokat, teljes tájékozatlanságban vagyunk. — Részletesen magyarázza, hogy csak a delegáció tekintélyét még inkább súlyosítani nem akarjuk, lehetetlen ezt a póthitelt megszavazni. Lap-pangó célt lát a 30 millióban, mely a hadsereg fejlesztésére irányul; ezt pedig nem engedheti. A költségvetést nem szavazta meg.

H e g e d ü s Sándor polemizált ezután Apponyival s Horénszkyval, de semmi komoly érvet nem mondott.

H o r á n s z k y erős kritikával illette a közös kormány eljárását. Szent meggyőződése és ezt látja minden jelből, hogy a 30 millióval kijátszották, megkerülték a nemzet képviselőit. A hadsereg fejlesztése a cél, a melylyel nem mertek előadni, felvén, hogy ter-vük csütörtököt mond a törvényhozásban. tehát ily módon iparkodnék azt keresztülvinni, utólagos, platonikus jóváhagyással.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter felel a közös kormány nevében.

Ha Horánszky és Apponyi alaposan tanulmányozzák a hadügyi miniszternek a 30 millióra vonatkozó specifikálását. abból láthatják, hogy ott sem emberről, sem tisztról nincs szó hanem csak anyagszerekről. Nincs itt se lap-pangó cél, se titkos vagy meg nem engedett módja a hadsereg kibővítésének. A hadsereg kibővítésének nem lehet más módja, mint hogy törvényjavaslatot terjesztenek elő.

Azt mondja Apponyi és Horánszky, mért nem hittek össze a delegáció, ha pedig azt elmulasztották, mért nem terjesztették elő a 30 milliót már novemberben?

A dolog története ez: A hadügyi miniszter az akkori szitnációt közt, bekövetkező veszedelem elhárítására sürgősnek mondta ki a póthitelt. En és a külügyminiszter kik nem vagyunk szakemberek és általában senki a delegátusok közt, alig hinném, hogy magára vette volna a felelősséget, hogy a sürgős kívánság mely esetleg az országot mentette volna meg a veszedelemtől, a delegációk összehívásával s azokban esetleg a határozat megváltoztatásával, — nem teljesítették. Mi nem tehetünk egyebet, mint hogy a felelősséget közösen elvállaltuk, s utólag kérjük a jóváhagyást. Ez beleütközhetik a költségvetési jogba. De semmi esetre se alkotmányellenes; Egy rögtöni szükséglet parancsolta, mely ha nem tétetik meg, a monarchia védelme az akkori szituáció szerint nem lett volna akcióképes.

Hogy pedig novemberben nem tárták e póthitelt a delegációk elé, azt azért tették, mert a viszonyok meg nem voltak arra alkalmasak, De megmutatták t i s z t e l e t ü k e t a d e l e g á c z i ó k i r á n t. — azzal, hogy a póthitel egy részét hét milliót becsülettel bevallották és es jelezték hogy ez csak egy része a szükséges összegnek. Kéri, hogy legyenek bizalommal a közös kormány iránt, fogadják el a póthitelt.

B o l g á r Ferenc és T i s z a István gróf után a póthitelt a többség megszavazta.

Lipót főherceg halála.

Budapest, május 26. (A »Debr.« ered. táv.) Bécsből jelentik: Lipót főherceg halála alkalmából részvétiratokat küldtek ő felségeik az uralkodóház tagjai, az olasz, szász, belga és román királyi pár, Mária hannoverai királynő a bajor regensherceg és a lüemburgi nagy hercegi pár. Az olasz királyi pár koszoru helyzetet a koporsóra. Nigra nagykövet fogja

a királyt helyettesíteni a temetésen. A temetésre az 53 gyalogezred és a régi 2 műszaki ezred tisztikarának küldöttsegei is megérkeznek, a mely ezredeknak a főherceg tulajdonosa volt.

A Kelet ázsiai kérdés.

Budapest, máj. 25. a »Debr. ered. táv. Pekingből jelentik: Henrik porosz herceg átadta a cungli yamennek a Vilmos császár részéről a kínai császárnak adományozott fekete sasrendot. Tegnap este a herceg bucsulátogatást tett a császárnál.

Budapest, máj. 26. a »Debr.« ered. táv. Szt. Pétervárról jelentik: Stark ellentengernagy tegnap a Port. Arthurba rendelt közigazgatási személyzettel Odesszán át oda elindult.

Budapest, máj. 28. A Debr. ered. táv. S h a n g a i b ó l jelentik: »Nord China Eaily-Neios«-nak jelenti levelezője, hogy Wen-chonban zavargások törtek ki a rizs miatt, mely alkalommal minden kincstári épület leromboltak. Az ott élő idegenek szenvedtek kárt.

A francia kormány helyzete.

Budapest, máj. 28. A Debr. ered. táv. A francia pótválasztásoknál a kormány nagy vereséget szenvedett, úgy hogy sokan a váltságtól tartanak. A miniszterek tegnap összegyűltek az Elysée-palotában. T e u i l l o - l e y - t kinevezték a köztársaság párisi ügyészevé. A t h a l i n helyébe, akit a semmisszők tagjává neveztek ki. A francia bankalkormányzóivá L i r o n - d - o t, A i r o l l e t és M o t e l szenatárt neveztek ki. A Havas ügynökség szerint a kormány magatartása arra mutat, hogy nem szándékozik kiadni az ügyek vezetését a kezéből és elvállalja a felelősséget eljárásáért a kamara előtt. — L e b o n gyarmatügyi miniszter csak a Niger egyezmény aláírása után fog visszavonulni. — Az egyezmény aláírása már legközelebbre várható. Delpuch államtitkár ügyeit B o u e h e r kereskedelmi miniszter fogja ellátni.

Benzin robbanás áldozatai.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 27.

Ma reggel hét óra után erős robbanás hallatszott s közvetlen utána rémes látvány tanui voltak a színház környékén járó-kelők. Parti Ferencz üzlete mellett levő kapuból egy lobogó lángokkal égő ember rohant az utcára kétségbeesetten sikoltozva segítség után.

A Simonffy-fele házig futott eleven fátylaként az immár felismerhetetlenné égett ember. Itt aztán leborították nedves pekrócokkal és elfojtották az égést.

Ezalatt azon háznak az udvarán, melyben Parti Ferencznek az üzlete van egy másik égő ember jajgatása hangzott. Azt a házbéliet csakhamar leterítették nedves szőnyegekkel.

A ház pinczejéből ezalatt erős füstszag áradt ki és tűz reeségese hallatszott.

Óriási zavar támadt, sokan újabb robbanástól féltek, mert nem tudták az elsőt mi okozta. A rendőrség csakhamar a helyszínére érkezett, utána a tűzoltóság is, mely a robbanás okozta pinczetűz lokalizálásához fogott.

A két súlyosan összeégett embert pedig kocsin elszállították a kórházba.

Az egyik, aki az utcára futott Ollum József Szilágy-Csehi születésű huszonhat éves nős boltiszolga volt, családja a Csillag utcán lakik 2708 szám alatt.

A másik Parti Ferencz fűszerkereskedő inasa Böszörményi Sándor volt.

Parti Ferencz üzletébe ma reggel beállított egy vevő és őt krajczárért benzint kért. Böszörményi Sándor az üzletben levő egy liter ürtartalmu üvegből akart tölni, de ez üres volt. Meggyújtotta tehát a sodronnyal bevont pinczeámpás, melyből egy üvegoldal hiányzott és Muni József boltiszolga kisérétében lement a pinczébe, hogy benzint hozzanak.

Alig lehettek lent néhány perczig, midőn

erős robbanás zaja reszkette meg a levegőt és két lángban álló ember rohant ki a pinczéből.

A rendőrség gondoskodott, hogy a súlyosan megsebesült két szerencsétlent azonnal a kórházba szállítsák. A tűzoltóságnak sikerült a tüzet csakhamar elfojtania.

A kórházba Tóth Sándor rendőrfogalmazó kihallgatta a két szerencsétlenül járt embert, miután azok sebeit bekötötték.

Mindkettő teljesen öntudatlan volt.

Muni Józsefet a súlyosabban sérültet hallgatta ki először Tóth Sándor rendőrfogalmazó, mert félő volt, hogy esetleg elveszti öntudatát és nem is nyeri többé vissza.

Muni egész testét, arcát, kezét, karját: súlyos égési sebek borítják, kivéve lábait, melyeket a csizma védett meg. A súlyos égési sebek következtében sok helyen az eleven húsról lehullott a megüszkösödött felület.

Arca a felismerhetlenségig össze van égve. Szemeit a tűz megkímélte. Minden része teljesen el van borítva sebekkel s így a fekvés is óriási fájdalmakat okoz.

Muni a kérdésekre, melyet hozzá Tóth Sándor rendőrfogalmazó intézett, egész érthetően válaszolt.

Előadja, hogy Böszörményivel lement a pinczébe, hogy onnan egy literes üvegben benzint hozzanak fel. Lámpát vittek magukkal és pedig sodronnyvédővel borítottak. A lámpának egy üveg oldala hiányzott. Rendesen egy tíz liternyi ürtartalmu üvegből szokták tölni a benzint, ez azonban ezuttal üres volt és így egy másiktól akart tölni. Ez mintegy 15 liter ürtalmu s szalma között egy kosárban állt befonva azonban nem volt.

Kivette az edényt, melyben 12 liter benzin volt, és feltette egy ládára, hogy könnyebben tölthessen belőle. Böszörményi Sándor ekkor mintegy 2 lépésnyire állott tőle.

Az üveg, miközben Muni emelte volna, megroppan és a benne levő benzin lezuhant, a földre, beborítva Muni József ruháit. Az esés következtében előállott ütéstől a különben is veszélyes benzin felrobbant és meggyújtotta mindkét szerencsétlen ruháját. Abban a pillanatban, midőn a robbanás történt, az egész pincze levegője mintegy tűzzé változott és gyújtotta a gyuta anyagokat.

Böszörményi Sándor előbb futott ki mint Muni, mert már akkor szaladásnak indult midőn észrevette, hogy az üveg eltört.

Muni az utcára futott, Böszörményiről a házban lakók oltották el az égő ruhát.

Böszörményi vallomása teljesen megegyezik Muniéval, csak azt mondja valótlanul, hogy ő előre futott volna. Nem vadolják egymást esetleges rosszakarattal.

Böszörményi Sándor sebesüléscsak ugyan de nem életveszélyesek.

Árczán, fején szenvedett súlyosabb sérüléseket. Huját a robbanás lángja egészen megperzselte.

Délután két órakor jelentik telefonon a kórházból, hogy Muni meghalt.

A rendőrség vizsgálódása főként arra terjedt ki, nem volt e a benzint tartalmazó üveg gyönge rendeltetésére?

HIREK.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, máj. 26.

A közgyűlés mai második napját teljesen a zároszámadás foglalta le, miután a közgyűlés többsége elfogadta általánosságban, elvetve Marton Imrének azt a helyes és már egyszer elfogadott indítványát, hogy a zároszámadást egészítse ki a tanács vagyoni leltárral, a vagyoni növekedését és fogyását feltűntető kimutatással, mert a zároszámadás és a költségvetés csak a készpénz bevételt és kiadást foglalhatja magában. A részletes tárgyalásnál majdnem minden tételnél volt felszólalás. úgy hogy $\frac{1}{2}$ 10 órakor még csak a kiadások dereka jarta, Sz. S z a b ó László úgy a ménesnél mint az erdőkezelésnél rendkívüli költségve-

tésnél is egy-egy óra hosszat beszélt, az előbbinél annak megszüntetését indítványozza, de indítványát nem fogadták el.

Az egész tárgyalásból az a leginkább említésre méltó mozzanat, hogy M a r t o n Imre kifogásait a zároszámadás összeállítására vonatkozólag jegyzőkönyvbe kérte vétetni, s indítványához K o m l ó s s y Dező felügyelő biz. tag. is hozzájárult mégis elvetették. Egyébb aztán 1 punk zártáig nem is történt.

* **Érdekes sajtópör.** A Kolozsvárt megjelenő »Protestáns Egyházi Lap« 8. számában »Egy kis felvilágosítás« czimű, melyről a szerkesztőség azt írja, hogy illetékes helyről vette, egy közlemény jelent meg azon egyházkerületi vagyónvizsgáló bizottság munkálata ellen, mely a múlt évben először derítette ki az erd. egyházkerület közvagyonaik veszteségeit. Ennek a bizottságnak tagjai most Gr. Bethlen Bálint, Gall Gyula, Gáspár János és dr. Török István sajtópert indítottak »Protestáns Egyházi Lap« ellen, mely tudvalevőleg az egyházkerület hivatalos lapjaként gerálja magát. A sajtóper tárgyát képező közleményben a következők passzusok inkrimináltak: »A bizottság jelentése czelozatos hirtelés, mely nem egyébre való, mint az egyház vezetőségének gyanúsítására és megrágalmazására.«

* **Felemelt lakbérosztály.** Ö felsége, vagy a kormány által kinevezett nyiregházi állami tisztviselő a pénzügyminiszter rendelete szerint a lakbér osztály III. fokozatába léptek elő, melybe a katonai lakbér osztály 4-6 sorozata tartozik. A pénzügyminiszter felhatalmazta a nyiregházi pénzügyigazgató-ságot, hogy a rendelet értelmében 1898 február 1-től számítva kifizetéseket teljesítse.

* **Debreczen a vegyészkongresszuson.** A gyakorlati vegyészeti III-ik nemzetközi kongresszusa folyó év augusztus hó első napjaiban fog Bécsben megtörténi. A magyarországi rendező bizottság felkérésére Dr. V e d r ő d i Viktor tanár a helybeli m. kir. vegykísérleti állomás vezetője is tart ez alkalommal előadást a liszt finomságának meghatározásáról.

* **Gazdasági szakelőadás.** A városi háztanácstermében f. május hó 28-án szombaton délután 5 órakor a zöld oltásról tart szakelőadást Barna Balázs szállószeti tanár. Ezen előadásra a gazdasági egyesület az érdeklődő közönséget ezuton is tisztelettel meghívja.

* **A Petőfi dalkör.** Május 28-ki majális rendező bizottsága a meghívókat már szétküldötte. A majális, mely a nagyterdei nyári vigadóban fog megtartatni igen sikerült nek igazán hol a kör alapítói és rendes tagjai tagsági jegyeiket használhatják hozzátartozók pedig a belépti díjnak felét fizetik. A belépti díj személyenként 1 frt. családjegy mely 3 személyre érvényes 2 frt. lesz. Váltathatók Békés Lajos, ifj. Csáthy Ferencz, Mendelovics Lajos és Leidenfrost Gy. üzletében. A kör igen nagy pártolósoak örvendő bizonyítja ezt a következő szép szám már eddig van a körnek 40 alapítója 330 rendes tagja 11 pártoló és 40 működő tagja.

* **Majális tombolával.** A nőipariskola tombolával egybekötött majálisa tegnap folyt le a nagyterdei Dobos pavilonban. A nagy szorgalommal elkészített tombolatárgyak kisorsolását 7 órakor kezdte meg a bizottság. A tombolatárgyak egyik legszebbikének, egy díszabrosznak szerencsés nyeresége gr. Dégenfeld József főispán volt. A sorsolás élénk érdeklődés mellett folyt le. A tombolatárgyak között volt egy himzett selyem zsebkendő is, melyen »G y u s z i e« név diszelgett, ezt egy G y u l a nevű jogász nyerte el. — A tombola játék után szépen sikerült táncz volt. A négyeseket 80 pár tánczolta. A reggeli órákban meg mindig együtt volt a jókedvű mulató sereg. Reggel egy külön vonat állt a közönség rendelkezésére. A kis vonaton helyszűke miatt tánczolni már nem lehetett, de ez nem volt akadály abban, hogy jó kedvűnek d a l o l a s s a l ne adjon kifejezést a társaság.

ragdiszbe öltöztették. A terem zsúfolásig telt meg Eperjes előkelő közönségével, melynek sorában ott volt látható a főispán, alispán, a törvényszék elnöke, a polgármester, a kir. kath. főgimnázium tanári kara, a Széchenyi-kör több tagu küldöttsége, a kollegium igazgató választmányának legtöbb helybeli tagja s koll. tanári kar, a kisdudóvönösképző tanári kara s összes növendékei s a mindkét nemű városi intelligens közönség részéről mindeki, aki Csengey irodalmi működésének különösen Eperjest illető jelentőségét ismeri.

A diszgyűlés megnyitása előtt azonban még egy leírhatatlanul bájos jelenet ment végbe az általános szeretett költőtanár lakásán, mire a kollegiumi nagyteremben egybegyűlt közönség mit sem tudott. Az eperjesi prot. főgymnázium tagja, kik az elmúlt év telen szegény gyermekek felruházása céljából, a karácsonyi ünnepekre készülve hetenként kétszer varrómunkára összejöttek, a kiket, mint a jó ékonyság nemtől Csengey akkor egy igen kedves költeménnyel lepett meg, — ez alkalommal egy gyönyörű, nemzeti szalaggal díszített bebrkoszorúval és egy rózsabokrétával tisztelt meg az ünnepeket. Egy közlők (Magyar Endre theol. tanár neje) igen kedvesen, meleg érző hangon rimes felköszöntéssel üdvözölte a »tizek« nevében szeretett költőjüket.

Az ünnepeket ez a gyöngéd kitüntetés rendkívül meglepte s meleg szavakban adott kifejezést köszönetének s rövid megható beszédének azt a kedélyes fordulatát, hogy vajjon a 30 éves tanári működést betöltött jubilánst nem fogják-e női tisztelői már most nagyon is öregnek tartani? — e szavakkal zárta be: »ha a professzor megvénült is, a költő nem vénül meg soha!«

Rövid, igen kedves beszélgetés után a hölgyek a kollegiumi nagyterembe vonultak fel, hogy az ünnepélyben részt vegyenek.

Tizenegy órakor a diszgyűlést Schinder Márton, a theol. testület elnöke megnyitotta, lelkis szavakkal üdvözölve a megjelent vendégeket s Csengeynek a diszgyűlésre való meghívása céljából három tagu küldöttséget kért fel, melynek kíséretében néhány percz múlva az ünnepeket zajos eljenzés közt megjelent az ülésen. A testület elnöke pár szóban megleghangon tolmácsolta a theol. hallgatók érzelmeit, melyek e diszgyűlés megtartását létrehozta, aztán átadta a szót Dedinszky Aladar testületi tagnak, hadd fejezze ki őt azt az odaadó ragaszkodást, azt a mély hálát, mi a tanítványokat szeretett mesterükhöz fűzi. A szónok meghatva, gyakran a szeretettől elfogódott hangon, sok szemben könnyeket fakasztva, mondta el a következő beszédét:

Nagytisztelendő Dékán ur, mélyen tisztelt, szívből szeretett tanár Urunk!

A valóban érzett, igaz öröm édes érzelme hatja át szívünket, midőn e perczben, drága mesterünket e ritka alkalomból testületünk körében üdvözölhetjük s midőn tanítványai érzelmeit tolmácsolni kedves, de nehéz feladatunk.

Édes öröm boldogító érzete tölti be szívünket, mert a szerető szív részére boldogság érzetének alapja s édes öröm kuforrása, ha alkalma nyílik arra, hogy az előtt, kit szeretetének hő érzelmével forron átölel, drága kincs-ként ápsigatott érzelmeit möltöképen kifejezheti. Természetünk alapsajátága, tapasztalati törvény az emberi szív érzelm-világában, hogy mennél mélyebb s hatalmasabb, bensőbb és erőteljesebb valamely érzés, mely uralma alá s szolgálatába ejti a szellemélet nyilvánulásának minden tényezőjét, annál nagyobb, annál ellenállhatatlanabb a belső kényszer, mely az érzés külső nyilvánulását követeli, mely kényszernek ellenszegülnünk nem lehet, erejének az ember engedni kénytelen. Ily belső kényszer hatalma alatt állottunk mindnyájan s áll hálás és szerető tanítványainak kicsiny csoportja.

Nem is egy érzés, hanem a legnagyobb, legnemesebb s s leghatalmasabb érzelmek egész világa tartja fogva szíveinket s uralkodik lelki életünk egész birodalmán. A bizalomteljes vonzalom, odaadó ragaszkodás,

forró szeretet, mély hála s hódoló tisztelet érzelmei egyenként is nagy hatalmak, pedig szíveinkben valamennyi nem végeslétű országot alkotott. Szükségszerű volt tehát, hogy midőn Nagytisztelőséged, kinek képét szívünkben ez érzelmek glóriaként övezik, érdekekben gazdag s a munkás szeretet szép gyümölcseiben dus életének ily élettörténetileg fontos pontjához, nemes pályája kezdetének hatminczadik évfordulójához érkezett, szükség szerű volt, hogy érzelmeink e világa ellenállhatatlan erővel hangoztassa érvényesülésének természetes jogát. Érzelmek hatalmas szavának engedelmességednek kellett s boesássa meg Nagytisztelőséged hálás tanítványainak, kik az ifjukur heves szeretetével csüngnek tisztelt személyén, boesássa meg, hogy kiragadtuk egy perczre a csendes körből, melybe a valódi nagyság, önzetesség, nemes szerénységével visszavonulva, önzellenül s ily eredménydusan munkázkodott a tudomány s szépirodalom, a haza s az egyház magasztos szolgálatában s kényszerítettük arra, hogy mély hálák, hódoló tiszteletünk s túlaradó szeretetünk ezen önkéntes adóját elfogadja.

Nem érhetne bennünket jogosan a vád hogy oly feladat megvalósításához fogtunk mely minket meg nem illet, avagy mely erőket meghaladja. Nem akartunk, nem akartunk többet, mint szerény háziünnep keletében szívünk érzelmeit megfelelő módon tolmácsolni, mint szerető hálás tanítványok, a tisztelve szeretett s viszonzszerető mesternek. Nem tehetünk arról, hogy a minden szép, nemes és magasztos irant fogékony lelkes hölgyek díszes koszorúja, a közélet kiváló alakjainak személyes megjelenése fényt, dísz, sulyt és jelentőséget adva ünnepünknek, kiemelték azt szerény köréből: nem tehetünk arról, szeretett s tisztelt tanár urunk, hogy Csengey Gusztáv neve oly varázserejű, hogy oly általános tisztelet és szeretet környezi, hogy nem maradt, nem maradhatott kicsiny ünnepünk tervezett körében. Nem adhattunk neki megfelelőbb nevet, jubileumunk kellett elneveznünk, pedig e szó oly köznapiasan színtelennek, oly semmitmondónak látszik érzelmeink heves hullámzásával szemben. A mi jubileumunk más: a szeretet ama nagy tökéjének, melyet Nagytisztelőséged a szerető szív buzgó munkásságában eltöltött 30 esztendőn át tanítványai százainak szívében elhelyezett, ez évi csekély kamatja azon tanítványai részéről, kik oly szerencsés és boldog helyzetben vannak, hogy egy emberöltőn át érzett forró vágyat megvalósíthatnak, némi esekély jelét adhatják ama végtelen szeretetnek, mely Nagytisztelőséged s z e m é l y e t szerető tanítványai részéről mindenkor, talán nem is sejtett árnyékként kísértte. Erőtlen az én szavam annak kifejezésére, hogy micsoda Nagytisztelőséged minékünk. Isten, különös kegyeltjeinek ihletett szavára volna szükségem, hogy azt megtehessem. Nemesak gazdag tudása nemes gyümölcseinek élvezésében volt részünk, nemesak tudományos ismeretkörünket tagította s szívünk-lelkünk neme-bülését gondos kézzel szorgalmazta nagy szívének meleg szeretetét is érezte mindenünk. S ha igaz van annak a ki azt állítja hogy:

Nem az az árva,
Kinek apját anyját
A sötét sír zárja,
Hanem az az árva,
Aki élte útját
Nem szeretve senkit,
Szeretetlen járja,

ugy igaz van annak is, aki azt állítja, hogy ilyen árva Nagytisztelőséged körében nem létezhetik.

Sok olyan szerencsétlen akad, ki az élet fúrasztó küzdelmei keserű csalódásai s szívet lelkét őrö kiabrándulásai miatt elfásulva a szenvedésekben hitét reményét bizalmát és szeretetét veszté; de lehetetlen, hogy Nagytisztelőséged szeretetteljes körébe jutva fel ne engedne a szíve jéppáncélja s édes bizalommal, meleg szeretettel ne forduljon Nagytisztelőségedhez, mint nap felé, melyből az örök szeretet sugárzik. Az illatos virágok,

melyeket gyöngéd női kezek fontak koszorúba a kedvelt s ünnepeket költőnek, ékeszőlő bizonyítják, micsoda Nagytisztelőséged magasztos tudása, micsoda nagyfőnökséged magasztos, buzgó oktatómesterünk, hanem gondos, szerető gyámtyánk is. Nekünk is van virágaink el is hoztuk őket, de meg nem mutathatjuk, a szívünkben nyílnak: nemes érzelmek ékes virágai, de érzékíteni nem tudjuk ezeket. Sajgó szorongás, a kínos tehetetlenség gyötörő érzése csüggessz el. Tévedés azt állítani, hogy mi sem könnyebb mint valódi érzést megfelelő alakba önteni. Érzem, mi sem nehezebb ennél. Isten künönös kegyelmének adománya a képesség: a valódi valódi érzést megfelelő módon kifejezni.

A serdülő ifjukur virágos, hangulatos nyelve elmulóban, az érett férfior tartalmas szavai még nem sajtó. Vakmerőség volt részemről a 30 év dicső munkájának, fényes eredményeinek vázolatát megkísérelnem. De fő öseleges is; a kik ünneplünk, mindennikünk tudja, kit és miért ünnepe. Ismerjük a nemes költőt; nemes szelleme szép kincseiben gyönyörködik ifju és felnőt; nagy tudása gyümölcseivel gazdagabbnak vallja magát a tudomány, dúsabbnak a tudomány irodalom. De ne tovább! Ne akarjon borotványt fűzni a jelentéktelen, erőtelen kar arra a homlokra, melyen már ott ragyog az az isten kegyelméből!

A valódi érdem dicséretének hivatottabb s avatottabb tolmácsai fűzzenek koszorút a haza, egyház, tudomány és szépirodalom munkás bajnokának szerény homlokára, azok, kiknek ez nemesak joguk, hanem édes kötelességük is. El kell nemulnia a lelkesedés szívének, mert az önzetesség nemes szerénység érzékenysége nem engedi meg saját, valódi érdemeinek még halvány magasztalását sem.

Nagytisztelendő Dékán ur, drága mesterünk! Erőtlen az ajk, színtelen a szó, mely e magasztos perczben, e díszes környezetben hivatva lett volna eszetelni azon gazdag érzelmvilágot, mely hálás tanítványai mindenikének szívében él és ragyog. Halvány képét nyújthatom csak annak; de ez nem csüggessz el, mert tudom, hogy szerető szív megerzi s megérti a szerető szívek elégtelen gyenge szavait s a külső szerény alak alatt felismeri a valódi érzelmek gazdagságát. Kérem, fogadja szerény kifejezését igaz érzelmeknek s szerető szíve melegével boldogítsa továbbra is hálás tanítványait, kik buzgó hűhűszal fordulnak a Mindenhatóhoz: adjd bő áldását hoszú boldog élet keretében Nagytisztelőséged nemes munkájára, hogy fenköli szellemével még sokáig gazdagítsa irodalmunkat, tudása bő forrásából meríthessen s szomjas lélek, szíve melegével erősödjék s gyamoltalan és hálás szerető tisztelői édes örömmel gyönyörködhessenek családi boldogsága nemes nemtőljevel együtt az isteni ihletű dús gyümölcseiben! Nekünk pedig adja megérnünk a Mindenható, hogy 20 év múltán, ha majd hálás tisztelői erőszakos szeretetükkel ismét az ünnepeket k'napdjára állítják, a messze távolból boldog örömmel sírthessünk mi is üdvözölni örök ifju s örökke szerető mesterünket, drága tanárunkat üdvös munkássága félszázados jubileumán!

A beszéd elhangzása után Schinder Márton testületi elnök két más testületi tag kíséretében átnyújtotta a theol. hallgatók díszes albumát, melyben a tanárok és hallgatók arcképei vannak, felolvastva azokat az emlékszókat, melyeket a hálás tanítványok szavakkal írtak be:

Nagytisztelendő Dékán Ur,
Szeretett Tanárunk!

»Aranyunk és ezüstünk nincsen«, de van szépért, nemesért hevülő szívünk, van hálás tanítványi szeretetünk, ezt hoztuk mi el, ezt jelképezze szerény albumunk! Fogadja olyan jó szívvel, aminővel mi nyújtjuk, legyen olyan kedves emléke, mint nekünk az a tudat, hogy e szép magyar haza zengő szavu dálnokát hallgatánk*) a

*) »hallgatók« helyett. E forma már k'veszett a köztudatból. Sm.

6411
1898.**Hirdetmény.**

Hajdúvármegye kir. tanácsos Alispánja az 1898 évi május hó 12-én kelt 6048. számú rendeletével a Debreczenegri-trvh ut Csegei átkelési szakaszának feltöltése és árkolása helyre állítását 1684 forint 90 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1898. június hó 2-ik napjának 9 órájára a Hajdúvármegyei Alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s az előírt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap 9 órájáig, a nevezett hivatalhoz annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. állam építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1898. Május 16-án.

Rásó Gyula,
kir. tan. alispán.

4690
1898.**Árverési hirdetmény.**

Debreczen szab. kir. város tanácsa által ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező következő ingatlanok u. m.:

1. a »Csicsogó csapszék« a mézár-székkal együtt 1899. évi január 1-től 1901. évi december hó 31-ig terjedő 3 évre;

2. a »Bégány csapszék« az 1899. évi január hó 1-től 1901. december hó 31-ig terjedő 3 évre;

3. a »Cserpes csapszék« az 1899. év január 1-től 1901. évi december 31-ig terjedő 3 évre;

4. a honvéd lovassági laktanya mellett levő »Spitzera-féle sábornak Löwi Bernát által birt részére az 1899. év január 1-től az 1901. évi december 31-ig terjedő 3 évre; a folyó 1898. év június hó 22 napján d. e. 9 órakor a városháza kistermében másodízben megtartandó nyilvános árverésen bérbe adadni fognak.

Az árverési feltételek a városi számvevőség hivatalos helyiségében d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig megtekinthetők.

Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 10% készpénzben bánatpénzzel az árverelő bizottság kezéhez letenni kötelesek.

Debreczen, 1898. május hó 9.

A városi tanács.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

Mödlingi nagy czipő-raktáramat, a mely a legnagyobb divatos árukkal van berendezve a **Piacz és Teleky** utcák **sarkán** levő házba helyeztem át.

Raktáron tartok mindenféle nagy választékban

férfi- női és gyermek czipőket úgy fekete, mint színes minőségben.

Midőn felkérem a t. nagyközönséget, hogy gyártmányaim kitűnő minőségéről és a legszolidabb árakról személyesen meggyőződést szerezni sziveskedjék, b. bizalmokat továbbra is fentartani kérve,

maradok kitűnő tisztelettel

Mödlingi czipő gyári raktára.

(Piacz és Teleky-utcák sarkán.)

Bolti helyiség

fűszerüzletre berendezve

julius 1-ig lakás nélkül, — julius elsejétől kényelmes

lakással,

esetleg más üzleti célra is azonnal kiadó, Nagy-Csapó-utca 396. szám.

Ugyanott 2 utcái és egy előszobából álló elegáns garszon — lakás azonnal

kiadó.

Meghívó.**A Debreczen-Füzes-Abony-Ohát-Polgári h. é. vasút**

részvénytársaság

1898. évi június hó 7-én délelőtt 10 órakor

DEBRECZENBEN, a városháza tanácstermében

IX-ik rendes évi

közgyűlést

tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT.

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
2. Az igazgatósági számadás és a tiszta nyereség hováfordítására vonatkozó indítvány.
3. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról és az igazgatóság által a nyereség felosztására nézve tett indítvány felett.
4. A mérleg megállapítása s az igazgatóság és felügyelő bizottság részére adandó felmentvény.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagok jelenléti-jegyei értékének megállapítása.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagok megválasztása.

Debreczen, 1898. május hó 21-én.

Az igazgatóság.

A közgyűlés tartamára a részvények a »Budapesti bankgyesület részvénytársaságánál (Budapest, V. Fűrdő-utca 1. sz. a.) a társaság debreczeni hivatalos helyiségében Nagys. dr. Király Ferencz orsz. képviselő urnál, és a társaság igazgatóságánál (Budapest, VII. dohány-utca 76 sz. a.) alapszabályszerűleg 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg letéteményezendők.

Az eredeti zárszámadások és jelentések a társaság debreczeni hivatalos helyiségében betekinthetők.

(Utánnomás nem díjazatik.)